

फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

औरंगाबाद जिल्हा

१९८६-८७

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
महाराष्ट्र शासन,
मुंबई

केवल कार्यालयीन उपयोगावलीता

जिल्हा सांख्यिक व आर्थिक

संश्लेषण

जिल्हा : औरंगाबाद

सन १९८६ - ८७

करिता

"भक्त कार्यालयीन उपयोगकारता"

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

जिल्हा : औरंगाबाद

१९८६ - ८७

अनुक्रमणिका

विषय	पृष्ठ क्रमांक
<u>भाग - १</u>	
१] दृष्टी क्षेपात जिल्हा [सामान्य माहिती व महाराष्ट्राशी तुलना]	१ ते ६
२] सामाजिक व आर्थिक समालोचन	१ ते ४१
<u>भाग - २</u>	
३] जिल्हा सांख्यिकी गोष्ठावारा [विविधा माहितीचे सांख्यिकी तक्ते]	१ ते १८१

जिल्हा सांसाजिक व आर्थिक समालोचन १९८६-८७

दृष्टीक्षोपात - जिल्हा (औरंगाबाद)

अ. क्र.	बाब	परिमाण	जिल्हा औरंगाबाद १९८६-८७	महाराष्ट्र १९८६-८७
१	२		४	५
एक.	<u>प्राकृतिक रचना</u>			
	<u>अ) भौगोलीक स्थान</u>			
	१) उत्तर अक्षांश	अंश	१९ ^० ते २० ^०	१६.४ ^० ते २२.१ ^०
	२) पूर्व रेखांश	"	७४ ^० ते ७६ ^०	७२.६ ^० ते ८०.९ ^०
	<u>ब) हवामान</u>			
	तपमान			
	१) किमान	सेल्सियस	११.२	उ. ना
	२) कमाल	"	३९.९	उ. ना
	३) पर्जन्य (सरासरी)	कि.मी.	५४२.०	उ. ना
	<u>क) पृष्ठासकिय विभाग (१ एप्रिल रोजी)</u>			
	१) तालुके	संख्या	८	३०३
	२) पंचायत समित्या	"	८	२९८
	३) टंचाई ग्रस्त तालुके	"	७	१३० (८५-८६)
	४) एकात्मिक ग्रामीण विकास प्रकल्प गट	"	८	२९८
	५) शहर	"	७	३०७
	६) गावे (स्कूप)	"	१३२३	४१, ८३३
	१) वस्ती जललेली	"	७३	२, ४७९
	२) वस्ती असलेली	"	१, २५०	३९, ३५४
	७) क्षेत्रफळ	चौ. कि.मी	१०, ०९९.८	३, ०७, ६९०
दोन.	<u>पृष्ठासकिय संस्था</u>			
	१) पंचायत समित्या	संख्या	८	२९८
	२) महानगर पालीका	"	१	११
	३) नगर परिषदा	"	५	२१६
	४) कटक मंडळे	"	१	७
	५) ग्राम पंचायती (३१.३.८७)	"	६९४	२४, ७०७
	६) पोलिस स्थानके (१.९.८७)	"	२४	७८६
	७) पोलिस आऊट पोस्ट (१.९.८७)	"	१४	१, १९१

द्वितीयोपात जिल्हा (धानू)..... - २ -

१	२	३	४	५
तीन. लोकसंख्या				
१)	ग्रामीण लोकसंख्या	हजारात	१, १९१	४०, ७२१
२)	नगरी लोकसंख्या	"	३२४	२१, ९९३
३)	एकूण लोकसंख्या	"	१५, ८६	६२, ७८४
४)	अनुसूचित जातीची लोकसंख्या	"	९४	४, ४८०
५)	अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्येची टक्केवारी	टक्केवारी	५.९३	७.१४
६)	अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या	हजारात	५८	५, ७७२
७)	अनुसूचित जमातीच्या लोकसंख्येची टक्केवारी	टक्केवारी	३.६६	९.१९
८)	स्त्रिया पुरुष	हजारात	८ १९	३२, ४१५
९)	स्त्रिया	"	७६७	३०, ३६२
१०)	स्त्री-पुरुष प्रमाण	१०००पुरुषांमध्ये स्त्रियांचे प्रमाण	९३६	९३७
११)	घनता	दर चौ. कि.मी. क्षेत्रातील लोकसंख्या	१५७	२०४
१२)	साक्षरतेचे प्रमाण			
१)	एकूण	टक्केवारी	३८.४२	४७.१८
२)	पुरुष	"	५३.३३	५८.७९
३)	स्त्रिया	"	२२.५०	३४.७९
४)	राज्यामध्ये जिल्हाचा क्रमांक	संख्या	२१	-
चार. कृषी			१९८३-८४ (स्थाई) (८५-८६)	
१)	भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	१०, १२	३०, ७५८
२)	जंगल व्याप्त क्षेत्र व त्याची भौगोलिक क्षेत्राची टक्केवारी	टक्केवारी	७९	५, ३५० (१७.३९)
३)	शेतीला उपलब्ध नसलेली जमीन			
अ)	बिगर शेती वापराखालील ह. हेक्टर जमीन		४७	१, ०७९
ब)	नडिक आणि लागडी लायक नसलेली जमीन	"	१६	१, ७१६
क)	एकूण	"	६४	२, ७९५
४)	पडीत जमीन व्यतिरिक्त लागवड नसलेली इतर जमीन			
१)	कायम गुरवस्था आणि इतर	"	४३	१, ५४७
२)	झाडे झुडपाखालील जमीन	"	४	१७९
३)	लागवडी योग्य परंतु पडजमीन	"	१८	१, ७२३
५)	पडीत जमीन			
१)	धानू पड	"	५६	८४२
२)	इतर पड	"	९	९९१

१	२	३	४	५
६)	पिकाखालील क्षेत्र			
१)	पिकाखालील निव्वळ क्षेत्र हे. हेक्टर	७,३२		१८,०३१
२)	दुर्गोटा क्षेत्र	"-	३०	२,२३०
३)	एकूण पिकाखालील क्षेत्र -"	७६२		२०,२६१
७)	ओलीत क्षेत्र			
१)	निव्वळ ओलीत क्षेत्र	"-	७४	१,८८१
२)	एकूण ओलीत क्षेत्र	"-	८०	२,४६२
८)	महत्वाच्या पिकाखालील क्षेत्र (अन्नधान्ये)		५२४	१३६६२
९)	सहित धारणा जमीन (१९८०-८१) (अंतिम)			
१)	२ हेक्टर पेक्षा जास्त	संख्या (००)	७५३	३४,६६८
२)	२ ते १० हेक्टर	"-	११७९	३०,७७५
३)	१० हेक्टर पेक्षा जास्त	"-	११८	३,१८२
१०)	जमीन महसूल वसूली (६-८७) लाखा रुपये		५	२९६८
११)	जिल्हा परिषदांचा उपकर हजार रु. उ. ना			उ. ना
पाच.	पशुसुवर्धन (पशुधन गणना ८२)			
१)	पशुधन	संख्या	हजारात २८५	३०,२१९
२)	गाई व बैल	"-	५१०	१६,१६१
३)	म्हशी व रेडे	"-	५६	३,९७२
४)	मेंढ्या	"-	६७	२,६७१
५)	शोण्या	"-	२९४	७,७०५
६)	कोबड्या व बंदके	"-	२२६	१९,८४४
सहा	सहकार (१९८६-८७)			
१)	सहकारी संस्था	संख्या	२,११२	८३,४६०
२)	प्राथमिक कृषी संपत संस्था	"-	६८८	१८,३७७
३)	प्रा. कृषी स.पत संस्थांची सभासद संख्या	संख्या	हजारात २०९	६,५१८
४)	दुग्धा शाळा	संख्या	३५४	१२,७०३
५)	प्राथमिक कृषी पत संस्थांनी रु. कोटीत		२६	४८०
सात	जलसिंचने			
१)	पूर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प व त्या खालील लाभ क्षेत्र (३०.६.१९८५)			
१)	मोठे प्रकल्प	संख्या	१	१६
	लाभ क्षेत्र	"०००" हजारात	४२	उ. ना
२)	मध्यम प्रकल्प	संख्या	८	४०
	लाभ क्षेत्र	हजारात	२२	उ. ना
३)	लघु प्रकल्प (बुध्ठ भाग)	संख्या	१२४	१,३०३
	लाभ क्षेत्र	"०००"	३०	उ. ना
४)	सिंचन विहिरीखालील भिजणारे क्षेत्र	"-	६३	१,०६३ (८५-६६)

दुष्ठी क्षीमात जिल्हा (चालू).....

१	२	३	४	५
आठ. उद्योग				
	१) नोदणीकृत कारखाने (१९८६ अखेर)	संख्या	४६४	२३, ८८९
	२) नोदणीकृत चालू कारखाने	"	४०९	१९, ९६६
	३) साखर कारखाने चालू असलेले १९८६ खाजगी धारण	"	५	१११
	४) सर्वसुत गिरण्यांची संख्या	"	२	१३३
नऊ.	विज साखरेचे उत्पादन "०००" मे. टन		४६	२, ३८८
	१) विजपुरवठा केलेली शहरे व छोडी (३१.३.१९८७)	संख्या	१३२७	३७, ६३६
	२) विद्युतीकरण झालेल्या गावांची संख्या	"	१३२०	३९, ५२० (८५-६)
	३) विज पुरवठा केलेले पंपसंच (३१.३.१९८७)	"	६७८९२	११, २४, ७६५
	४) गोबर गैस संयंत्रे	"	३२७०	उ. ना
दहा. सार्वजनिक आरोग्य १९८६				
	१) रुग्णालये	संख्या	९	७७८
	२) दवाखाने	"	२०	१, ७९७
	३) प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	"	४०	१, ५३९
	४) प्राथमिक आरोग्य पंथाके	"	-	८१
	५) एकात्मिक बाल विकासयोजनागट	"	१	उ. ना
	६) आंगणवाडीत उपस्थित राहणारी मुले	"	११७१०	उ. ना
आकरा. शिक्षण (३०.९.८७ अखेर)				
	१) एकूण प्राथमिक शाळा	संख्या	१, ४७७	५४, ८६६
	२) प्रा. शाळातील विद्यार्थी सं. हजारत		२५६	९, ५७९
	३) एक शिक्षाक्षी शाळा	संख्या	४८८	१६, ७४६
	४) प्राथमिक शाळेतील शिक्षक	"	६	२५०
	५) प्रत्येक शिक्षकासाठी प्रा. शाळेतील विद्यार्थी		४५	३८
बारा. दुय्यम शिक्षण (३०.९.८७)				
	१) दुय्यम शाळा	संख्या	२०८	८, ४१७
	२) शाळेतील एकूण विद्यार्थी	"	९५	४, ८७३
	३) शाळेतील शिक्षक	"	३	१५५
	४) प्रत्येक शिक्षकासाठी दुय्यम शाळेतील विद्यार्थी		३२	३१
तेरा. उच्च शिक्षण (३०.९.८७)				
	१) संस्था	संख्या	१९	९८०
	२) एकूण विद्यार्थी सं. हजारत		२५	९००

दुष्टीक्षेत्रात जिल्हा (आलू)....

१	२	३	४	५
चौदा. अ) प्रौढ शिक्षण				
१) प्रौढ शिक्षण केंद्रे	संख्या	७००		१८,७३९
२) प्रौढांची उपस्थिती	"-"	१८		उ. ना
ब) तांत्रिक शिक्षण				
१) औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था (१९८५-८६)				
१) शासकीय व शासनताहियत	संख्या	५		१ ७९
२) इतर (खाजगी)	"-"	-		उ. ना
२) शासकीय व शासन ताहियत	"-"	१, २३६		४१, ७३६
औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था मध्ये अंतूर झालेल्या जागा .				
३) तांत्रिक व व्यवसायिक शिक्षण संस्था.				
१) शासकीय व शासनताहियत	"-"	४८		उ. ना
२) (खाजगी) इतर	"-"	-		५७५
४) शासकीय तांत्रिक व व्यवसाय	"-"	१८८३		५३, १२५
शिक्षण संस्थांची प्रवेश क्षमता				
५) अधि व्याख्या	संख्या	उ. ना		उ. ना
संयोजित शासकीय आणि दळ्यापट्टा				
१) एकूण रेल्वे मार्ग (३१.३.८७)	"-"	१०२		५, ४४०
२) रस्त्यांनी जोडलेली गावे	संख्या	उ. ना		उ. ना
३) एकूण रस्त्यांची लांबी (पृष्ठांकीत) कि.मी.		४६४२		१, १६, ००६
४) राष्ट्रीय महामार्गाची लांबी	"-"	-		२, ९४०
५) राज्य महामार्गाची लांबी	"-"	९९६		१९, ५३९
६) महत्वाच्या जिल्हा रस्त्यांची लांबी	कि.मी.	६९९		२६, ८३८
७) इतर जिल्हा रस्त्यांची लांबी	"-"	१०७५		२९, ५६७
८) ग्रामीण रस्त्यांची लांबी	"-"	१२५७		८४, २२४
सोळा. विण्याच्या जाण्याचा पुरवठा (१.४.१९८५ रोजी)				
कठीण गावांची संख्या				
१) खोड्यांना केलेला पुरवठा	संख्या	८१४		६, ०१३
अ) नळाचा पाणी पुरवठा	"-"	४६८		उ. ना
ब) कूप नलीका	"-"	१०१		"-"
क) विहिर	"-"	३६०		"-"
२) टँक्स किंवा बेल गाडीने पाणी पुरवठा केले जाणारी गावे	"-"	७		"-"
३) योजनेत समाविष्ट करावयाची गावे	"-"	३४६		"-"
		-		"-"

दुधहीशेपात जिल्हा [घालू].....

१	२	३	४	५
सतरा.	<u>घारबांधणी</u>			
	भूमिहिन कामगारांसाठी जाईल- लेल्या हातपड्या [इकात्मक शा- सीणा कार्यक्रम]	संख्या	८०	उ. ना.
अठरा.	१] द्वारिद्वय रेडीखालील कुठे [१९८२-८३]	संख्या लाखात	०.७२	४१
	२] १९८६-८७ मधील लाभार्थी	संख्या		
	१] जुने	"	२,१७०	१,०८,७४९
	२] नवीन	"	२,४२५	१,२९,३६९
एकोणिस.	<u>रोजगार निर्गती</u>			
	१] मंजूर झालेली कामे	संख्या	१,३८६	१७,५६६
	२] पूर्ण	"	३१३	१२,०९१
	३] अपुरी कामे [योजनेच्या सुरवाती पाहून]	"	उ. ना	६१,८५४
	४] पूर्णती पथावर आलेली कामे	"	२०३	१५,०६३
	५] तुरु करतार घेण्यासारखी कामे	"	६१६	९,५४८
	६] नोंदणीकृत कामगार [३१.१०.८९]	"	२,३७,५१७	४२,२६,८०६
	७] सरासरी दैनिक उपस्थिती [अधावत]	"	१,३१,२५२	६,२५,५१६
	८] क्वाल दैनिक उपस्थिती	"	२,१०,९६३	१०,६१,२६०
	९] रोजगार हमी योजना मनुष्य दि. लाखात		४७९	१८७६
	१०] राष्ट्रीय शासीण रोजगार कार्यक्रम	"	२.९९	२३८
	११] ग्रामीण भूमिहिन रोजगार कार्यक्रम	"	१.३८	२३३
वीस.	<u>आदिवासी कल्याणकारी योजना</u>			
	१] आदिवासी ऊर्जता आश्रम भाळा/विद्यार्थी	संख्या	३/१२१०	उ. ना/उ. ना.
एकविस.	<u>मागास वर्गीयांसाठी कल्याणकारी योजना</u>			
	मागास वर्गीयांसाठी वस्तीगृहे	संख्या	३३	उ. ना
	वस्तीगृहांत राहणारे विद्यार्थी	"	१,७५८	"
बावीस.	<u>जिल्हा नियोजन</u>			
	१] वार्षिक योजनेतील सर्वसाधारण रु. कोटीत अपेक्षित तरतूद [१९८६-८७]		२३	१,९६५
	२] अनुभोषा भालन काढण्यासाठी तरतूद [१९८६-८७]	"	८.७८	१८३
तेवीस.	<u>नागरी पुरवठा</u>			
	१] रास्त भावाची दुकाने	संख्या	११९७	३३,३८९
	२] साठा एकूण [१९८६-८७]	सेटनांत	३८७००	५,७५,५०८
	३] गा.स.पी.य. गोदामे	संख्या	३४	उ. ना

टीप : उ. ना. = उपलब्ध नाही.